

Autes

Causa 2018-45-RE

(Molné Solsona i Molné Ripoll c/ Torres Torres)

Número de registre 365-2018. Recurs d'empara

Aute del 19 de desembre del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de setembre del 2018, per la representació processal dels Srs. Antoni, Josefa, Joana i Anna Maria Molné Solsona i dels Srs. Cristina i Sergi Molné Ripoll, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 26 de juny del 2018, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que reposi els recurrents en la plenitud dels seus drets mitjançant l'adopció de les mesures necessàries, que es declari la suspensió de l'aute esmentat, així com la de l'aute del 24 de juliol del 2018, dictat per la mateixa Sala per no haver resolt l'incident de nul·litat d'actuacions presentat per aquesta part i també demana que es condemni l'altra part al pagament de les costes processals en les dues instàncies judicials anteriors i en aquesta instància constitucional, incloent els honoraris d'advocat i de procurador;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe presentat pel Ministeri Fiscal, el 9 d'octubre del 2018;

Escollat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgogue-Larsen;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Els recurrents van presentar una demanda en judici verbal civil contra el Sr. Pere Torres Torres en què sol·licitaven, entre d'altres punts, que es declarés el seu dret de propietat sobre els béns immobles descrits a l'escriptura de capitulacions matrimonials del 29 de juliol de 1867.

1.2. La part adversa va sol·licitar que s'estimessin les excepcions processals de manca de legitimació activa *ad processum* dels Srs. Antoni i Amada (finada en el decurs del procediment) Molné Solsona, i, subsidiàriament, d'indeguda formulació de la demanda i d'incompetència de jurisdicció.

1.3. Una vegada el procediment incidental acabat, el 26 de maig del 2017, el Tribunal de Batlles va dictar un aute mitjançant el qual decidia desestimar l'excepció dilatòria de manca de legitimació activa *ad processum* de les persones esmentades així com l'excepció d'indeguda formulació de la demanda processal. Tanmateix, decidia estimar l'excepció subsidiària d'incompetència de jurisdicció.

1.4. La representació processal dels recurrents va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió de la Batllia i, el 26 de juny del 2018, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què acordava desestimar el recurs d'apel·lació i confirmar únicament l'aute de la primera instància en l'estimació de l'excepció d'incompetència de jurisdicció.

1.5. La representació processal dels recurrents va presentar un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havien vulnerat els seus drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. El 24 de juliol del 2018, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava la pretensió d'anul·lació de la seva "sentència" ferma impugnada.

1.7. El 13 de setembre del 2018, la representació processal dels Srs. Antoni, Josefa, Joana i Anna Maria Molné Solsona i dels Srs. Cristina i Sergi Molné Ripoll va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 26 de juny del 2018, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica dels recurrents

- Aquesta part retreu als tribunals ordinaris haver considerat erròniament que les qüestions plantejades en la seva demanda han de sotmetre's forçosament a un procediment arbitral, tret que les dues parts hi renunciïn.

- Els tribunals ordinaris ometen que hi ha altres motius que justifiquen la impossibilitat d'acudir a un arbitratge: el defenent va proposar l'excepció de legitimació activa amb caràcter principal, després la indeguda formulació de la demanda i, en tercer lloc, subsidiàriament, l'excepció d'incompetència de jurisdicció. La Batllia va resoldre primer les dues excepcions al·legades i, per tant, va entrar en el fons. Segons el parer d'aquesta part, aquesta manera de procedir és incongruent i manca al procés degut. També li retreuen haver entrat en el fons pel que fa a la prescripció al·legada considerant que aquest element, a més de posar de manifest la parcialitat de la batlle, també demostra que accepta la competència per analitzar i després desestimar.

- Els recurrents consideren que atès que l'acció que s'exercita deriva de qüestions de dret, sense entrar en el dret de lluir i quitar, el qual hauria de fer part d'un obligat arbitratge, però sempre i quan el defenent ostentés la legitimació per a fer-ho, legitimació que aquesta part sempre li ha negat, perquè és de quart grau i no del tercer com exigeixen els capítols matrimonials. També afegixen que els àrbitres no poden donar solució i resposta a totes les referides qüestions plantejades en la demanda, totes elles de caire estrictament jurídic que precisen, per a la seva discussió i resolució ajustada a la llei, la necessitat de tenir uns certs coneixements en dret que queden fora de l'abast dels coneixements ordinaris de la ciutadania, precisant, a més, que l'arbitratge no pot comprendre el dret públic, com per exemple la caducitat que és apreciable d'ofici o la pròpia legitimació de les parts.

- L'aute de la Sala Civil legitima el defenent com a titular d'un dret de lluir i quitar quan mai, fins a la data, ha presentat cap document que permeti intuir que és el titular del dret.

- Recorda la jurisprudència de la Sala Civil mateixa en què declara que no totes les qüestions resten sotmeses a l'àmbit de l'arbitratge, per exemple l'acció declarativa del dret de propietat i l'acció de cancel·lació de l'asentament o la discrepància en el Registre Modern de Cadastre que resten excloses d'aquest procediment.

- Aquesta part exposa els motius pels quals el defenent manca de legitimitat per exercir el dret de redimir i recorda que aquest no té un caràcter perpetu sinó un límit temporal i manifesta que d'ençà l'any en què la tercera generació del donador podia exercir el dret de redimir han transcorregut més de 30 anys, per tant, el defenent tampoc podria per aquest altre motiu exercir el dret de redimir.

- Per aquests motius l'arbitratge és d'impossible compliment i, per consegüent, els tribunals ordinaris andorrans esdevenen competents per decidir sobre les pretensions de la demanda.

- Aquesta part també discrepa de la seva condemna en costes atès que l'excepció principal del defenent va ser desestimada i atès que la batlle va reconèixer la seva competència en entrar en el fons de l'assumpte.

- Així mateix destaca que l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions conté un error en desestimar la pretensió d'anul·lació de la seva "*sentència ferma*", quan en realitat era un aute i considera que d'això se'n desprèn que la Sala Civil no hauria resolt encara el seu incident de nul·litat d'actuacions.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que reposi els recurrents en la plenitud dels seus drets mitjançant l'adopció de les mesures necessàries, que es declari la suspensió de l'aute esmentat, així com la de l'aute del 24 de juliol del 2018, dictat per la mateixa Sala per no haver resolt l'incident de nul·litat d'actuacions presentat per aquesta part i també demana que es condemni l'altra part al pagament de les costes processals en les dues instàncies judicials anteriors i en aquesta instància constitucional, incloent els honoraris d'advocat i de procurador.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil circumscriu l'objecte del litigi que rau en les discrepàncies d'interpretació i d'aplicació sobre la clàusula de limitació temporal per exercir el dret de redimir i destaca que des de l'any 1931 ja han recaigut cinc pronunciaments judicials en aquest assumpte i tots ells han coincidit en què calia aplicar la clàusula de submissió a l'arbitratge pactada en els capítols matrimonials de 1867. Afegint que la família Molné sempre havia al·legat aquesta clàusula, a la qual, paradoxalment, ara s'oposa.

- La Sala Civil es reafirma en considerar que les discrepàncies esmentades hauran de ser sotmeses als dos àrbitres propparents i en el marc del corresponent procediment d'arbitratge previst a la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, en el qual ja es preveuen els mecanismes corresponents cas que una de les parts no volgués designar el seu àrbitre.

- També afegeix que el fet que la Batllia hagués resolt erròniament les excepcions de manca de legitimitat *ad processum* i la de defecte de proposar la demanda, no afecta aquesta decisió, perquè l'excepció d'incompetència dels tribunals per submissió a un arbitratge ha de ser prioritària, ja que si aquesta és apreciada -com és el cas- els tribunals ja no tenen competència per examinar les excepcions restants que presumeixen la competència dels tribunals.

- En l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions la Sala Civil reitera els motius continguts en la seva "*sentència*" i conclou que no s'ha produït cap vulneració del dret a la jurisdicció dels recurrents.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- De manera preliminar, el Ministeri Fiscal destaca que el recurs d'empara es presenta contra l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions i si bé és cert que els recurrents fan referència a aquest aute, consideren que aquest no estaria resolt pel fet que la Sala Civil va cometre un error en qualificar la seva resolució anterior de "*sentència*" en lloc "*d'aute*". Si això fos així, és a dir si l'incident de nul·litat d'actuacions no hagués estat resolt, aleshores aquest recurs d'empara seria prematur.

- No obstant això, aquest error material no invalida la decisió adoptada per la Sala Civil, ja que tant l'aute que resol el recurs d'apel·lació com aquell que resol l'incident de nul·litat d'actuacions donen una resposta clara i raonada de les pretensions dels recurrents, primer, confirmant únicament l'excepció de competència de jurisdicció i, segon, exposant que si aquesta competència no existeix, els tribunals no poden fer pronunciaments sobre els temes al·legats, destacant que no és la Sala Civil que estableix l'exercici de l'arbitratge entre les parts, sinó que aquest ve obligat pels capítols matrimonials de 1867.

- Per acabar, recorda la competència del Tribunal Constitucional en el marc del recurs d'empara i conclou que no és un tercer grau de jurisdicció o de cassació i que la seva funció s'ha de limitar a verificar que els justiciables hagin pogut presentar els seus arguments i les seves proves i que les jurisdiccions competents s'hagin pronunciat de manera independent i imparcial mitjançant un raonament coherent i no arbitrari.

- Per tant, el Ministeri Fiscal demana al Tribunal Constitucional que inadmeti a tràmit aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. En aquesta causa el Tribunal Constitucional ha de determinar si pel fet d'aplicar la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra les jurisdiccions ordinàries han vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució).

3.4. El Tribunal Constitucional recorda que la interpretació de la legislació ordinària correspon des del primer moment a les jurisdiccions ordinàries. La qüestió de saber en quines circumstàncies precises el procediment arbitral, per tal de resoldre els litigis relatius a l'exercici i al gaudi del dret de propietat, és pertinent, correspon a la competència de les jurisdiccions ordinàries. Per tant, sobre la base del cànon de constitucionalitat relatiu a l'article 10.1 de la Constitució, el Tribunal Constitucional només pot constatar que, en aquesta causa, el raonament de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, que conclou a la necessitat d'acudir al procediment arbitral, no és il·lògic ni irraonable.

3.5. Per consegüent, aquest recurs d'empara ha de ser inadmès a tràmit, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, per la seva manca manifesta de contingut constitucional.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2018-45-RE presentat per la representació processal dels Srs. Antoni, Josefa, Joana i Anna Maria Molné Solsona i dels Srs. Cristina i Sergi Molné Ripoll contra l'aute del 26 de juny del 2018, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 19 de desembre del 2018.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada